

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM**KARAR****Ö.Ö. BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2017/39160
Karar Tarihi : 3/3/2022

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN

Üyeler : Muammer TOPAL

Recai AKYEL

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Selahaddin MENTEŞ

Raportör : Elif ÇELİKDEMİR ANKİTÇİ

Başvurucu : Ö.Ö.

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, cinsel saldırı suçu ile ilgili olarak etkili ceza soruşturması yürütülmemesi nedeniyle kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 6/12/2017 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve ekleri ile Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler doğrultusunda tespit edilen ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. 1992 yılında doğan başvuru, İstanbul'da yaşamaktadır.

9. 5/3/2016 olay tarihinde arkadaşı E.E.nin evinde bulunduğu sırada F.S.A. isimli kişinin cinsel saldırısına maruz kaldığını ileri süren başvuru, 8/3/2016 tarihinde kolluk

birimlerine şikâyetle bulunmuştur. Başvurucunun şikâyeti üzerine İstanbul (Anadolu) Cumhuriyet Başsavcılığınca (Başsavcılık) soruşturma başlatılmıştır.

10. Kolluk görevlilerince alınan ifadesine göre başvuru 4/3/2016 tarihinde bir arkadaşının doğum günü kutlamasının ardından 5/3/2016 tarihinde saat 00.00 ile 08.00 arası bir gece kulübünde eğlenirken bir ay önce tanıştığı arkadaşı E.E. ile karşılaşmış, gece kulübünden sonra birlikte sabah saatlerinde başka bir arkadaşının evine gitmiş; burada başvuru ile E.E. arasında cinsel birliktelik yaşanmıştır. Saat 13.00'te E.E. ve F.S.A. ile birlikte E.E.nin evine giden başvuru, F.S.A.nın hazırladığı kahveyi içerken sohbet ettiklerini, bir ara E.E.nin kardeşinin etrafta gezindikten sonra yanlarından ayrıldığını, akabinde E.E.nin de uyumak için diğer odaya gittiğini, bir süre kendinden geçtiğini, bu süreyi hatırlamadığını dile getirmiştir. Kendine geldiğinde eve gelince giydiği eşofman altının çıkarılmış olduğunu, F.S.A. ile cinsel birleşmenin gerçekleştiğini fark ettiğini belirten başvuru, tepki vermek istediğini ancak hareket edemediğini, biraz daha kendine gelince F.S.A.ya "Çık çık." dediğini ve F.S.A.nın da üzerinden kalktığını, ardından tualete gittiğini iddia etmiştir. Kendine tam anlamıyla gelebilmesi ve E.E.nin uyanması için beklediğini belirten başvurucuya göre F.S.A., içtiği kahveye uyuşturucu veya uyarıcı bir madde ilave etmiştir. E.E. uyandıktan sonra ona olayları anlatmadığını, bu sırada F.S.A.nın uyuduğunu ifade eden başvuru, bir süre televizyon izledikten sonra kendisinin de uyuyakaldığını, uyandıktan sonra ise evden ayrıldığını beyan etmiştir.

11. Ayrıca şikâyetinde başvuru, cinsel saldırıya maruz kaldığını anlayınca sağlık raporu almak için müracaat ettiğini ancak adli rapor alamadığını, F.S.A.nın içtiği kahveye yabancı madde katarak ve bu şekilde kendisini etkisiz hâle getirerek cinsel saldırıyı gerçekleştirdiğini iddia etmiş; kan örneğinin ve giydiği kıyafetlerin incelenmesini talep etmiştir.

12. Şüpheli F.S.A., kolluk görevlilerince 8/3/2016 tarihinde alınan savunmasında üzerine atılı suçlamayı kabul etmemiş; başvuru ile arasında yaşanan cinsel birlikteliğin başvurunun rızasıyla gerçekleştiğini savunmuştur. Arkadaşı E.E.nin evine geldikleri ana kadar olan olaylar yönünden başvurunun anlatımını doğrulayan F.S.A., kendisine kahve yaptığını, E.E. ve başvurunun da kendisine aldığı bardaktan ara ara kahve içtiklerini, ayrı bardak kullanmadıklarını, başvurunun salonda uyuduktan sonra E.E.nin uyumak için başka bir odaya gittiğini beyan etmiştir. Başvuru uyandıığında aralarında fiziki yakınlaşma başladığını, başvurunun kendisine sarıldığını, kendisinin de başvurucuya dokunduğunu, daha sonra başvurunun, giydiği eşofmanın altını çıkardığını ve yaklaşık on dakika cinsel ilişkiye girdiklerini ifade etmiştir. Cinsel ilişki sırasında başvurunun gözlerinin açık olduğunu ve kendisini engellemediğini belirten F.S.A., birliktelik sonrası başvurunun tualete gittiğini, akabinde birlikte televizyon izlediklerini ve sohbet ettiklerini, daha sonra uyuduğunu, uyandıığında ise başvurunun evde olmadığını dile getirmiştir.

13. Başvuru hakkında 8/3/2016 tarihinde Zeynep Kamil Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından genel adli muayene raporu düzenlenmiştir. Raporun ilgili kısmı şöyledir:

"Hastanın yapılan muayenesinde hymende 1 haftadan eski laserasyon izlendi. Hastada zorlamaya ait darp cebir fiili livata izine rastlanmadı."

14. Başvurunun ve şüpheli F.S.A.nın incelenmek üzere kan örnekleri 8/3/2016 tarihinde alınmış, başvuruca ait iç çamaşırıyla birlikte Başsavcılığın adli emanet birimine teslim edilmiştir. Başsavcılığın talebi doğrultusunda alınan kan ve diğer örnekler üzerinde moleküler genetik inceleme yapılmasına sulh ceza hâkimliğince karar verilmiştir.

15. İstanbul Adli Tıp Şube Müdürlüğü (Adli Tıp Kurumu) tarafından 25/3/2016 tarihinde düzenlenen raporda Zeynep Kamil Eğitim Araştırma Hastanesinin raporundaki bulgulara göre başvurunun cinsel istismara maruz kalıp kalmadığı hususuna açıklık getirilebilmesi için kişinin olay tarihinde olay anında üzerinde bulunan iç çamaşırlarının (yıkılmamış olarak) ve kişiden olay tarihinde alınmış olan örneklerin tetkik edilmek üzere Adli Tıp Kurumu Biyoloji İhtisas dairesine gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

16. İstanbul Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü tarafından başvuru ve şüphelinin kan örnekleri ile başvurucuya ait iç çamaşırı incelenmiştir. İnceleme neticesinde 16/5/2016 tarihinde düzenlenen uzmanlık raporunda başvurunun iç çamaşırındaki kanla meni lekesi üzerinde başvuru ile şüpheli dışındaki erkek bir şahsa ait genetik yapı bulunduğu belirtilmiştir.

17. Başsavcılıkça 10/6/2016 tarihinde nitelikli cinsel saldırı suçu nedeniyle şüpheli hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilmiştir. Karar gerekçesi şöyledir:

"...Şüphelinin eyleminin müştekinin rızası haricinde yapıldığına dair dosyada delil bulunmamaktadır. Şüphelinin üzerine atılı Nitelikli Cinsel Saldırı suçunu müştekinin rızası ile gerçekleştirdiği anlaşıldığından..."

18. Başvuru, Başsavcılık kararına itiraz etmiş; itirazı İstanbul Anadolu 10. Sulh Ceza Hâkimliği (Sulh Ceza Hâkimliği) tarafından 15/7/2016 tarihinde kabul edilerek soruşturmanın genişletilmesine karar verilmiştir. Sulh Ceza Hâkimliğinin gerekçesi şöyledir:

"Müştekinin iddiasında şüpheli tarafından kendisine içinde uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunan kahve içirdiğini iddia ettiğinden müştekiden alınan kan numunesinin incelenilerek içerisinde uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunup bulunmadığının tespit ettirildikten sonra sonucuna göre karar verilmesi gerektiği..."

19. Başvurunun 10/1/2017 tarihinde Başsavcılıkça ifadesi alınmıştır. Başvuru ifadesinde olay anında üzerinde bir ağırlık, hâlsizlik olduğunu, gözünün açık olduğunu, düşünebildiğini ancak hareket edemediğini, olaydan sonra düşüncelerini toparlayamadığını bu nedenle evde bulunanlara bir şey söyleyemediğini, olayın şoku ile dışarıya nasıl gideceğini bilemediğini beyan etmiştir.

20. Başvuruya konu olayın gerçekleştiği evin sahibi E.E. ve kardeşi Er.E. Başsavcılık tarafından 11/1/2017 tarihinde tanık olarak dinlenmiştir. E.E. beyanında eve hep birlikte gittikten sonra uyuduğunu, uyanığında herkesin evden ayrılmış olduğunu, kardeşi Er.E.nin ise bir ara eve geldiğini gördüğünü, başvurunun olayla ilgili bir şey anlatmadığını, ev arkadaşı olan A.nın vefat ettiğini ifade etmiştir. Diğer tanık Er.E. ise eve birkaç dakika uğradığında başvuru, F.S.A. ve ağabeyi E.E.nin muhabbet ettiklerini gördüğünü dile getirmiştir.

21. Sulh Ceza Hâkimliğinin soruşturmanın genişletilmesi kararı doğrultusunda başvurudan alınan kan örneği üzerinde araştırma yapılması Adli Tıp Kurumundan talep edilmiştir. Adli Tıp Kurumu 16/2/2017 tarihli yazısıyla başvurucuya ait kan örneğinin gönderilen materyaller içinden çıkmadığı için inceleme yapılmadığını belirtmiş ve gönderilen materyalleri Başsavcılığa iade etmiştir.

22. Başsavcılık tarafından Adli Tıp Kurumundan gönderilen mühürlü torba açılarak yapılan incelemede torba içinde sadece başvurucuya ait iç çamaşırı ile başvuru ve

şüpheliye ait bir adet ahşap pamuklu eküvyon çubuğu bulunduğu tespit edilmiş, bu tespite ilişkin 13/3/2017 tarihinde tutanak düzenlenmiştir.

23. Başsavcılığa başvurucudan alınan kan örneğinin akıbeti ilgili kolluk birimine müzekkere yazılarak araştırılmış ancak herhangi bir bilgi bulunamamıştır.

24. Başsavcılığın 25/4/2017 tarihli kararıyla şüpheli hakkında yeniden kovuşturma yapılmamasına karar verilmiştir. Kararın gerekçesi şöyledir:

"Tanıklar [E.E.]; olay gecesi evde arkaşları [A.], [F.] ve [Ö.] ile kendisinin olduğunu, kendisinin içeriye geçip uyduğunu, uyurken ne olduğunu bilmediğini, olaydan sonra [Ö.nün] kendisine birşey söylemediğini beyan etmiştir.

Tanık [Er.E.]; anahtar almak için ağabeyinin evine gittiğinde, ağabeyini, müştekiyi ve şüpheliyi masada kahvaltı yaparlarken gördüğünü, kendisinin iki dakika evde kalıp anahtar aldıktan sonra çıktığını beyan etmiştir.

Müştekinin kan numuneleri üzerinde kimyasal tetkikler yaptırılmak istenmişse de, kan numunelerinin bulun[la]maması sebebiyle bu mümkün olmamıştır.

Mevcut deliller ve dosya kapsamı bir arada değerlendirildiğinde, şüphelinin eylemi müştekinin rızası dışında gerçekleştirdiğine dair bir delil bulunmaması sebebiyle..."

25. Başvurucu, şüphelinin kovuşturulmaması kararına itiraz etmiş; itirazı 10/10/2017 tarihinde reddedilmiş; ret kararı başvurucuya 6/11/2017 tarihinde tebliğ edilmiştir.

26. Başvurucu 6/12/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

27. İlgili ulusal ve uluslararası hukuk için bkz. G.G.K., B. No: 2014/19797, 9/1/2018, §§ 27-33.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

28. Anayasa Mahkemesinin 3/3/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

29. Başvurucu, kahvesine yabancı madde konarak hareketsiz kalmasına ve bu hâliyle cinsel saldırı eylemine maruz kalmasına rağmen soruşturma aşamasında alınan kan örneklerinin kaybolması nedeniyle eylemden sorumlu kişi hakkında ceza davası açılmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca isminin kamuya açık belgelerde gizlenmesi talebinde bulunmuştur.

B. Değerlendirme

30. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı" kenar başlıklı 17. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

31. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Bu sebeple başvurusunun adil yargılanma hakkına yönelik şikâyetleri özü itibarıyla kötü muamele yasağı kapsamında kaldığından bu yönden inceleme yapılmıştır.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

32. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başkaca bir neden de bulunmadığı anlaşılan kötü muamele yasağının ihlal edilmesine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

33. Anayasa Mahkemesinin kötü muamele yasağı kapsamında devletin sahip olduğu pozitif yükümlülükler açısından benimsediği temel yaklaşıma göre Anayasa'nın 17. maddesi devlete, bu konuda ibdas edilmiş yasal ve idari çerçevenin elindeki tüm imkânları kullanarak maddi ve manevi varlığı tehlikede olan kişileri korumak için gereği gibi uygulanmasını, buna ilave olarak işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin ihlallerin durdurulup cezalandırılmasını sağlayacak etkili idari ve yargısal tedbirleri alma görevi yüklemektedir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 52; *G.G.K.*, § 45; *E.A.* [GK], B. No: 2014/19112, 17/5/2018, § 49).

34. Anayasa'nın 17. maddesi ayrıca devlete, kişilerin işkence ve eziyete ya da insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir ceza veya muameleye -bu muameleler üçüncü kişiler tarafından yapılmış olsa bile- maruz bırakılmalarını engelleyecek tedbirler alma ödevini yüklemektedir (*Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, § 82; *G.G.K.*, § 46; *E.A.*, § 50).

35. Devletin pozitif yükümlülüğünün bir parçası olarak usul yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu usul yükümlülüğü çerçevesinde devlet, her türlü fiziksel ve ruhsal saldırı olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili resmî bir soruşturma yürütmek durumundadır (*Cezmi Demir ve diğerleri*, § 106; *Tahir Canan*, § 25).

36. Ancak etkili bir soruşturmanın başlatılabilmesi için öncelikle kötü muamele iddialarının uygun delillerle desteklenmesi gerekir. Ancak bu uygun koşulların tespiti hâlinde etkili bir soruşturma yükümlülüğünün gerekliliğinden bahsedilebilir (*C.D.*, B. No: 2013/394, 6/3/2014, § 28).

37. Bu kapsamda yürütülecek ceza soruşturmasının amacı insan onurunu koruyan hukukun etkili bir şekilde uygulanmasını ve sorumluların hesap vermelerini sağlamak olmakla birlikte bu yükümlülük, kesin olarak bir sonuç elde etmeyi değil uygun araçları kullanmayı gerektirir. Diğer yandan Anayasa'nın 17. maddesi başvurularda üçüncü kişileri bir suç nedeniyle yargılatma ya da cezalandırma hakkı vermediği gibi devlete tüm

yargılamaları mahkûmiyetle ya da belirli bir ceza kararıyla sonuçlandırma ödevi de yüklemes (Cezmi Demir ve diğerleri, § 113; G.G.K., § 48).

38. Soruşturmanın etkili ve yeterli olduğundan söz edilebilmesi için soruşturma makamlarının resen harekete geçerek olayı aydınlatabilecek ve sorumluların tespitine yarayabilecek bütün delilleri toplamaları gerekir. Dolayısıyla kötü muamele iddialarının gerektirdiği soruşturma bağımsız bir şekilde hızlı ve derinlikli yürütülmelidir. Diğer bir ifadeyle yetkililer, olay ve olguları ciddiyetle öğrenmeye çalışmalı; soruşturmayı sonlandırmak ya da kararlarını temellendirmek için çabuk ve temelden yoksun sonuçlara dayanmamalıdır. Bu kapsamda yetkililer diğer deliller yanında görgü tanıklarının ifadeleri ile kriminalistik bilirkişi incelemeleri dâhil söz konusu olayla ilgili kanıtları toplamak için alabilecekleri bütün makul tedbirleri almalıdırlar (Cezmi Demir ve diğerleri, § 114).

b. İhkelerin Olaya Uygulanması

39. Başvurucu, bir arkadaşının evinde içtiği kahveye ilave edildiğini düşündüğü bir madde nedeniyle düşünme ve hareket kabiliyetinin kısıtlanarak cinsel saldırıya maruz kaldığını ileri sürmüştür. Olaydan sorumlu olduğu iddia edilen F.S.A., üzerine atılı suçlamayı kabul etmemiş, başvurucuyla rızası dâhilinde cinsel ilişki yaşadıklarını savunmuştur. Başvurucu hakkında düzenlenen sağlık raporlarıyla başvurucunun daha önce cinsel ilişki yaşadığı, vücudunda darp, cebir veya fiili livata bulgularının bulunmadığı belirlenmiştir.

40. Bu itibarla başvurucu ile şüpheli arasında cinsel birleşme yaşandığı ve bu birleşme sırasında şüphelinin fiziksel olarak başvurucuyu zorlamadığı hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Diğer taraftan şüphelinin aksine başvurucu; bir maddeyle iradesinin etkisiz hâle getirildiğini, dolayısıyla yaşanan ilişkinin rızası dışında olduğunu ileri sürmektedir. Başvurucunun cinsel saldırıya maruz kaldığına ilişkin temel iddiası uyuşturucu veya uyarıcı bir madde etkisiyle rızasının sakatlanmasına yönelik olup bu iddianın gerçekliği ancak başvurucudan alınan kan örneklerinin incelenmesi sonucu ortaya çıkabilecek niteliktedir.

41. Nitekim başvurucunun şikâyeti üzerine derhâl ceza soruşturması başlatılarak olayla ilgili deliller toplanmış ve bu bağlamda başvurucunun kan örnekleri alınmıştır. İlk aşamada Başsavcılığın başvurucunun rızasıyla cinsel ilişki yaşadığı kabul edilerek şüpheli hakkında ceza davası açılmamasına ilişkin verdiği karar, başvurucudan alınan kan örneklerinin uyuşturucu veya uyarıcı madde yönünden incelenmemesi nedeniyle eksik araştırmaya dayandığı gerekçesiyle Sulh Ceza Hâkimliğince kaldırılmıştır. İtiraz merciiinin işaret ettiği üzere olayın aydınlatılması bakımından başvurucudan alınan kan örneklerinin incelenmesi elzemdir.

42. Başsavcılığın kararının kaldırılmasının ardından soruşturmanın genişletilmesi amacıyla başvurucu ile olay günü evde bulunan tanıklar dinlenmiş ancak iddia edilen suçla ilişkin bilgi elde edilememiştir. Her iki tanık da olayı görmediklerini ifade etmiştir. Yine bu kapsamda kan örnekleri incelenmek istenmiş ise de kan örneklerinin kaybolması nedeniyle inceleme mümkün olmamıştır. Dolayısıyla başvurucunun olay anında iddia ettiği gibi uyuşturucu veya uyarıcı bir madde etkisi altında olup olmadığı belirlenememiş, sonuç olarak şüpheli hakkında ceza davası açılmasını gerektiren yeterli delil bulunmadığına karar verilmiştir.

43. Soruşturma mercii tarafından ilk olarak başka hususlar yanında elde edilen kritik önemde bir delilin bilimsel incelemesi yapılmadan bir karar verilerek soruşturma

sonlandırılmıştır. Daha sonra soruşturmayı yeniden ele alan Başsavcılık, bu delilin kaybolması nedeniyle inceleme yaptırılmamıştır. Bu nitelikte bir delilin süratle incelenmemesi ve daha sonra muhafaza edilmesinde gösterilen özensizlik nedeniyle incelenme imkânının ortadan kalkması yapılan soruşturmanın etkililiğine zarar vermiştir.

44. Açıklanan gerekçelerle kötü muamele yasağının usul boyutunun ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

45. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurusunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. ...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

46. Başvurucu, ihlalin tespit edilmesini istemiş ve yeniden soruşturma yapılması talebinde bulunmuştur.

47. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyse sonuçlanacağına işaret etmiştir (*Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

48. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

49. İhlalin soruşturma makamı kararından kaynaklandığı veya soruşturma makamının ihlali gideremediği durumlarda Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili soruşturma makamına gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden soruşturma sonucunu

doğuran ve bireysel başvuruya özgülenen bir giderim yolunu öngörmektedir (Bazı değişikliklerle birlikte bkz. *Mehmet Doğan*, §§ 58, 60).

50. İncelenen başvuruda kötü muamele yasağının usul boyutuyla ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla ihlalin Başsavcılığın işlemlerinden kaynaklandığı anlaşılmıştır. Buna karşı ihlale neden olan durum yeniden soruşturma ile giderilebilecek nitelikte olmadığından yeniden soruşturma yapılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır.

51. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 257,50 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Kamuya açık belgelerde başvurucunun kimliğinin gizli tutulması talebinin **KABULÖNE,**

B. Kötü muamele yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,**

C. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan kötü muamele yasağının usul boyutunun **İHLAL EDİLDİĞİNE,**

D. 257,50 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurucuya **ÖDENMESİNE,**

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal **FAİZ UYGULANMASINA,**

F. Kararın bir örneğinin bilgi için İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığına **GÖNDERİLMESİNE,**

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE** 3/3/2022 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.